

اتاق بازرگانی
صنایع، معادن و کشاورزی
اصفهان
ISFAHAN CHAMBER OF COMMERCE
INDUSTRIES, MINES AND AGRICULTURE

تحلیل گزارش طرح شاخص مدیران خرید

آذر ماه ۱۴۰۴

مرکز پژوهش و بررسی‌های اقتصادی اتاق بازرگانی، صنایع،

معادن و کشاورزی اصفهان

فهرست

- ۳..... خلاصه مدیریتی
- ۴..... معرفی شامخ
- ۴..... جدول (۱): توضیح مقادیر کمی شاخص مدیران خرید.....
- ۴..... جدول (۲): مؤلفه‌های موثر بر مقدار شاخص مدیران خرید.....
- ۵..... ۱- بررسی شامخ کل اقتصاد در ۷۲ ماهه منتهی به آذر ماه ۱۴۰۴.....
- ۵..... نمودار (۱): وضعیت شامخ کل اقتصاد از آذر ماه ۱۳۹۸ تا آذر ماه ۱۴۰۴.....
- ۶..... جدول (۳): شامخ کل اقتصاد در سه ماه منتهی به آذر ماه ۱۴۰۴.....
- ۷..... نمودار (۲): وضعیت مؤلفه‌های شامخ کل اقتصاد (تعدیل فصلی نشده).....
- ۸..... نمودار (۳): وضعیت مؤلفه‌های شامخ کل اقتصاد (تعدیل فصلی شده).....
- ۹..... ۲- بررسی شامخ بخش صنعت در ۸۴ ماهه منتهی به آذر ماه ۱۴۰۴.....
- ۹..... نمودار (۴): وضعیت شامخ بخش صنعت از آذر ماه ۱۳۹۷ تا آذر ماه ۱۴۰۴.....
- ۱۰..... جدول (۴): شامخ بخش صنعت در سه ماه منتهی به آذر ماه ۱۴۰۴.....
- ۱۱..... نمودار (۵): وضعیت شامخ بخش صنعت در آذر ماه طی سال‌های ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۴.....
- ۱۱..... نمودار (۶): وضعیت مؤلفه‌های شامخ بخش صنعت (تعدیل فصلی نشده).....
- ۱۲..... نمودار (۷): وضعیت مؤلفه‌های شامخ بخش صنعت (تعدیل فصلی شده).....
- ۱۳..... ۳- وضعیت شاخص مدیران خرید در زیر بخش‌های صنعت در آذر ماه ۱۴۰۴.....
- ۱۳..... جدول (۵): شامخ زیربخش‌های صنعت (تعدیل فصلی شده).....
- ۱۴..... جدول (۶): رتبه بندی شامخ زیربخش‌های صنعت (تعدیل فصلی شده).....

خلاصه مدیریتی

نتایج شاخص مدیران خرید در آذرماه ۱۴۰۴ نشان می‌دهد اگرچه نسبت به آبان‌ماه بهبودهای خفیف و نقطه‌ای در برخی مؤلفه‌ها دیده می‌شود، اما سطح کلی فعالیت همچنان زیر محدوده مرزی (۵۰) قرار دارد، یعنی اقتصاد و صنعت در وضعیت «تلاش برای تثبیت» هستند نه ورود به فاز رشد. افزایش نسبی سفارشات و توقف افت شدید تولید، نشانه‌هایی از کاهش شدت رکود است، اما کمبود نسبی در موجودی مواد اولیه، تداوم کاهش استخدام و احتیاط در فروش، نشان می‌دهد بنگاه‌ها هنوز با محدودیت نقدینگی، نااطمینانی و ریسک‌های عملیاتی جدی مواجه‌اند. به عبارت ساده، اقتصاد در آذرماه «نفس می‌کشد» اما هنوز «جان نگرفته است».

در بخش صنعت این وضعیت شفاف‌تر است. تولید سفارش‌ها نسبت به آبان کمی بهتر شده، اما موجودی مواد اولیه در سطح نگران‌کننده‌ای باقی مانده و بازار کار صنعتی همچنان در فاز انقباضی است. این ترکیب معمولاً به این معناست که بنگاه‌ها با تکیه بر موجودی‌های قبلی و مدیریت کوتاه‌مدت، فعالیت را سرپا نگه داشته‌اند، نه با افق توسعه یا سرمایه‌گذاری جدید. در چنین شرایطی، رشدهای مقطعی شکننده‌اند و بدون بهبود سمت عرضه (مواد اولیه، ارز و ...) دوام ندارند.

در نگاه سری زمانی چندساله آذرماه نیز الگوی تکرارشونده‌ای دیده می‌شود: نوسان‌های مقطعی بهبود، اما بدون شکل‌گیری یک روند صعودی باثبات. این پیام مهمی برای تصمیم‌گیران دارد: مسئله اصلی اقتصاد و صنعت، شوک‌های کوتاه‌مدت نیست، بلکه فرسایش تدریجی ظرفیت تولید، نااطمینانی مزمن و کاهش افق برنامه‌ریزی بنگاه‌هاست. بنابراین سیاست‌گذاری مؤثر باید کمتر بر مسکن‌های مقطعی و بیشتر بر بازسازی اعتماد، ثبات تأمین، و قابل پیش‌بینی کردن محیط کسب‌وکار متمرکز شود، جایی که شامخ، به‌روشنی زنگ هشدار آن را به صدا درآورده است.

در زیربخش‌های صنعتی نیز تصویر کلی ناهمگن اما هم‌جهت است. صنایع وابسته به تقاضای داخلی و مصرف نهایی نسبت به سایر زیربخش‌ها وضعیت باثبات‌تری دارند، اما این ثبات بیشتر حاصل کاهش افت است تا رشد واقعی. در مقابل، زیربخش‌های سرمایه‌بر و وابسته به واردات مواد اولیه و قطعات (نظیر فلزات اساسی، ماشین‌آلات و برخی صنایع شیمیایی) با فشار مضاعف مواجه‌اند. کاهش موجودی مواد اولیه و محدودیت تأمین، مستقیماً خود را در افت تولید و احتیاط شدید در سفارشات جدید نشان می‌دهد. این شکاف میان زیربخش‌ها بیانگر آن است که شوک‌های سمت عرضه به‌صورت نامتقارن عمل کرده‌اند.

از منظر بازار کار صنعتی، تقریباً در همه زیربخش‌ها نشانه‌های ضعف یا احتیاط دیده می‌شود؛ حتی صنایعی که تولید یا سفارشات آن‌ها اندکی بهبود یافته، تمایلی به افزایش استخدام ندارند. این رفتار نشان می‌دهد بنگاه‌ها به پایداری شرایط فعلی اطمینان ندارند و ترجیح می‌دهند افزایش فعالیت را بدون تعهدات بلندمدت نیروی انسانی مدیریت کنند. چنین الگویی معمولاً در دوره‌های نااطمینانی مزمن مشاهده می‌شود و می‌تواند به فرسایش تدریجی سرمایه انسانی منجر شود.

در مجموع، پیام شامخ زیربخش‌های صنعت روشن است: بهبودهای مقطعی در برخی صنایع وجود دارد، اما زنجیره صنعت به‌صورت یکپارچه از محدودیت تأمین، ضعف سرمایه در گردش و نبود افق قابل پیش‌بینی رنج می‌برد. اگر سیاست‌گذار به دنبال خروج پایدار صنعت از این وضعیت است، تمرکز باید بر رفع گلوگاه‌های مشترک زیربخش‌ها (تأمین مواد اولیه، ثبات ارزی، نقدینگی و قراردادهای بلندمدت) باشد. در غیر این صورت، بهبودها همچنان پراکنده، شکننده و کوتاه‌عمر باقی خواهند ماند.

معرفی شامخ

شامخ که مخفف شاخص مدیران خرید PMI^۱ می‌باشد، بینش آنی و تصویر سریعی از شرایط اقتصاد کلان به ویژه وضعیت رونق و رکود در بخش‌های صنعت و خدمات ارائه می‌دهد. این شاخص برای حدود ۲۹,۰۰۰ بنگاه بخش خصوصی در بیش از ۴۰ کشور دنیا محاسبه و منتشر می‌شود. در ادامه در جدول شماره (۱) توضیح می‌دهیم که مقادیر این شاخص معرف چه مفهومی هستند.

جدول (۱): توضیح مقادیر کمی شاخص مدیران خرید

شرح	مقدار	توضیحات
حداکثر میزان ممکن	۱۰۰	شرایط رونق کامل در اقتصاد کلان
حداقل میزان ممکن	صفر	شرایط رکودی در اقتصاد کلان
مقدار متوسط	۵۰	محدوده مرزی اقتصاد کلان (نه رونق نه رکود)
شامخ صنعت آذر ۱۴۰۴ (تعدیل فصلی شده)	۴۹.۹	شرایط رکود
شامخ صنعت مهر ۱۴۰۴ (تعدیل فصلی شده)	۵۳.۴	شرایط رونق

از آنجایی که شاخص بصورت تعدیل فصلی شده منعکس کننده مقادیر دقیق‌تری نسبت به مقدار شاخص بصورت فصلی نشده است، در تحلیل بر مقادیر تعدیل فصلی شده متمرکز می‌شویم.

در محاسبه شاخص مدیران خرید ۱۲ مولفه مورد توجه قرار گرفته می‌گیرد که در جدول شماره (۲) معرفی می‌شوند.

جدول (۲): مؤلفه‌های موثر بر مقدار شاخص مدیران خرید

مؤلفه‌های اصلی	وزن	مؤلفه‌های کمکی
میزان تولید محصول یا ارائه خدمت	۲۵٪	قیمت مواد اولیه یا لوازم خریداری شده
میزان سفارشات جدید مشتریان	۳۰٪	موجودی محصول نهایی در انبار یا کارهای در حال تکمیل
سرعت انجام و تحویل سفارش	۱۵٪	میزان صادرات کالا یا خدمات
موجودی مواد اولیه یا لوازم خریداری شده	۱۰٪	قیمت محصولات تولیدشده و خدمات ارائه شده
میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی	۲۰٪	مصرف حامل‌های انرژی
		میزان فروش کالاها یا خدمات
		انتظارات در مورد میزان فعالیت اقتصادی در ماه آینده

منبع: مرکز پژوهش و بررسی‌های اتاق بازرگانی صنایع، معادن و کشاورزی اصفهان بر اساس داده‌های اتاق ایران

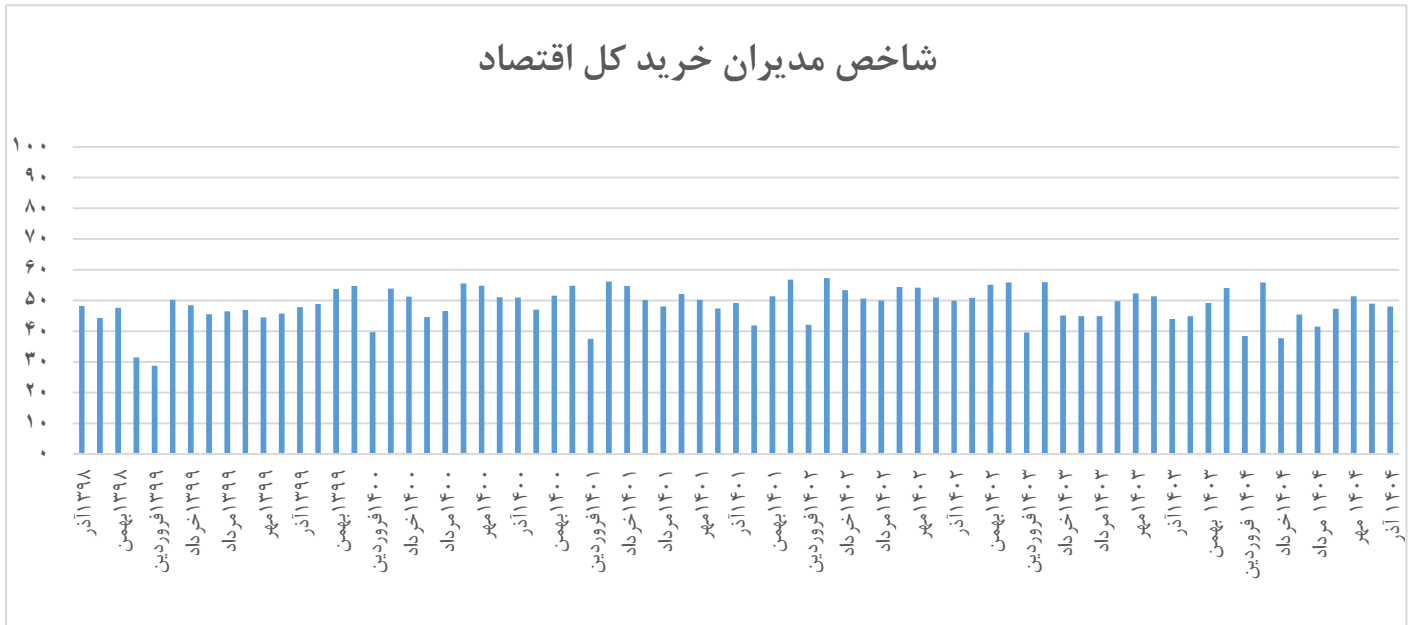
^۱ Purchasing Managers' Index

۱- بررسی شاخص کل اقتصاد در ۷۲ ماهه منتهی به آذر ماه ۱۴۰۴

وضعیت شاخص مدیران خرید (شامخ) از آذر ۱۳۹۸ تا آذر ۱۴۰۴ در نمودار (۱) گزارش شده است. بر اساس این نمودار میانگین عدد شاخص کل اقتصاد (فصلی نشده) در ایران طی این بازه زمانی برابر ۴۸.۱۱ بوده است که نشان دهنده شرایط رکودی اقتصاد می باشد.

نمودار (۱): وضعیت شاخص مدیران خرید (شامخ) کل اقتصاد از آذر ۱۳۹۸ تا آذر ۱۴۰۴ (تعدیل فصلی نشده)

منبع: مرکز پژوهش و بررسی‌های اتاق بازرگانی صنایع، معادن و کشاورزی اصفهان بر اساس داده‌های اتاق ایران

آخرین نظرسنجی انجام شده توسط مرکز پژوهش‌های اتاق ایران، نشان می‌دهد که **شاخص مدیران خرید کل اقتصاد** در آذر ماه ۱۴۰۴ معادل ۴۸ محاسبه شده است و **پس از تعدیل فصلی برای آذر ماه ۱۴۰۴ معادل ۴۸.۹** برآورد شده است که حاکی از تداوم وضعیت رکود شاخص مدیران خرید کل اقتصاد ایران است.

در محاسبه شاخص مدیران خرید ۱۲ مولفه میزان تولید محصول یا ارائه خدمت، میزان سفارشات جدید مشتریان، سرعت انجام و تحویل سفارش، موجودی مواد اولیه یا لوازم خریداری شده، میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی، قیمت مواد اولیه یا لوازم خریداری شده، موجودی محصول نهایی در انبار یا کارهای در حال تکمیل، میزان صادرات کالا یا خدمات، قیمت محصولات تولید شده و خدمات ارائه شده، مصرف حامل‌های انرژی، میزان فروش کالاها یا خدمات و انتظارات در مورد میزان فعالیت اقتصادی در ماه آینده مورد توجه قرار گرفته است.

جدول (۳): شاخص مدیران خرید (شامخ) کل اقتصاد در سه ماه منتهی به آذر ماه ۱۴۰۴

تعدیل فصلی نشده ^۱			تعدیل فصلی نشده			شاخص	
آذر ۱۴۰۴	آبان ۱۴۰۴	مهر ۱۴۰۴	آذر ۱۴۰۴	آبان ۱۴۰۴	مهر ۱۴۰۴		
۴۸.۹	۴۶.۶	۴۷.۴	۴۸.۰	۴۹.۰	۵۱.۴	شامخ کل اقتصاد	مؤلفه های اصلی
۴۹.۰	۴۸.۴	۴۷.۶	۴۷.۵	۵۱.۷	۵۶.۲	میزان تولید محصول یا ارائه خدمات	
۵۰.۹	۴۳.۵	۴۶.۲	۵۱.۸	۴۶.۱	۵۱.۵	میزان سفارشات جدید مشتریان	
۴۹.۰	۵۰.۴	۵۳.۵	۴۶.۸	۵۳.۰	۵۶.۳	سرعت انجام و تحویل سفارش	
۴۴.۴	۴۱.۳	۴۷.۱	۵۱.۵	۴۲.۳	۴۵.۲	موجودی مواد اولیه یا لوازم خریداری شده	
۴۷.۸	۴۹.۰	۴۴.۵	۴۷.۴	۵۰.۲	۴۴.۷	میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی	
۹۰.۱	۸۰.۹	۸۵.۶	۹۰.۱	۸۰.۹	۸۵.۶	قیمت مواد اولیه یا لوازم خریداری شده	مؤلفه های کمکی
۴۴.۴	۴۷.۹	۵۰.۹	۴۴.۴	۴۷.۹	۵۰.۹	موجودی محصول نهایی در انبار یا کارهای در حال تکمیل	
۴۵.۳	۴۳.۵	۴۳.۶	۴۳.۶	۴۳.۶	۴۶.۲	میزان صادرات کالا یا خدمات	
۷۰.۳	۶۹.۷	۶۴.۹	۷۰.۳	۷۰.۰	۶۸.۰	قیمت محصولات تولیدشده و خدمات ارائه شده	
۵۵.۱	۵۲.۳	۵۰.۰	۶۲.۷	۵۶.۴	۵۰.۰	مصرف حامل های انرژی	
۵۲.۰	۴۷.۶	۴۸.۰	۵۱.۹	۴۶.۶	۵۱.۶	میزان فروش کالاها یا خدمات	
۵۰.۵	۶۲.۸	۵۴.۱	۴۶.۶	۶۱.۸	۵۸.۲	انتظارات در مورد میزان فعالیت اقتصادی در ماه آینده	

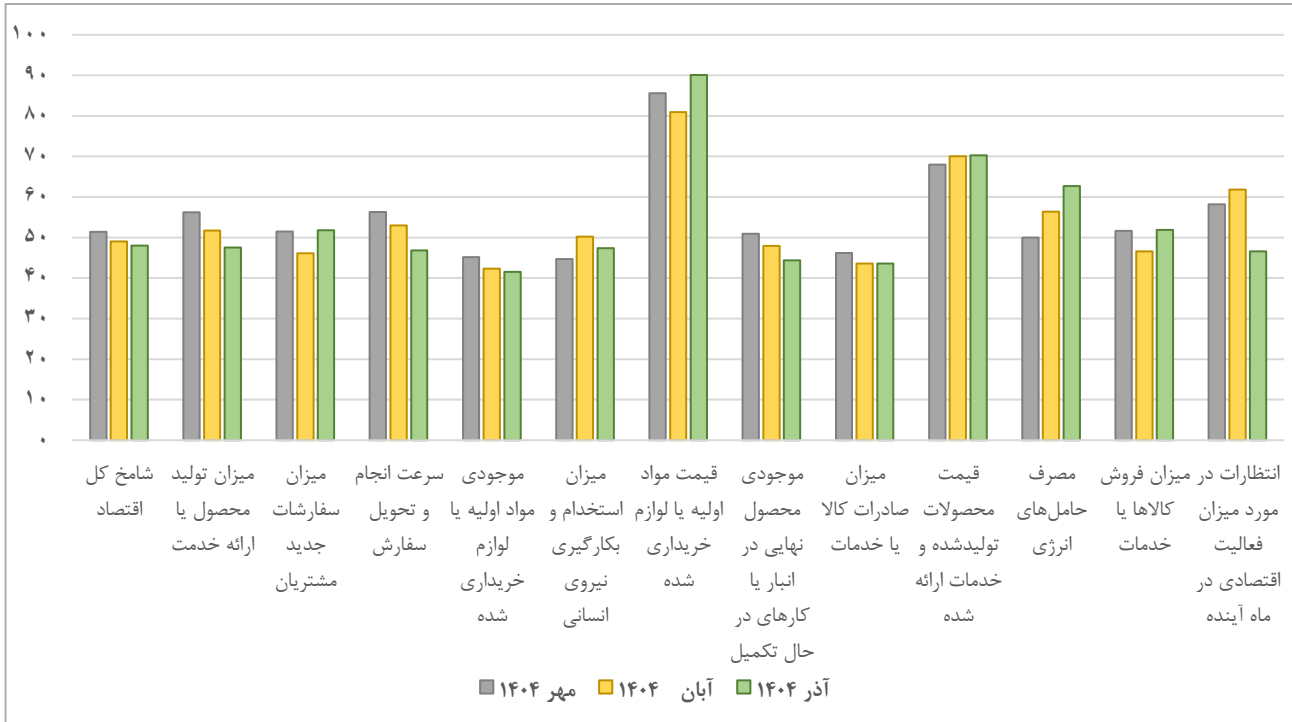
منبع: مرکز پژوهش و بررسی های اتاق بازرگانی صنایع، معادن و کشاورزی اصفهان بر اساس داده های اتاق ایران

^۱ تعدیل فصلی یا فصل زدایی یک روش آماری برای حذف مؤلفه فصلی یک سری زمانی است و معمولاً زمانی انجام می شود که بخواهیم روند و انحرافات چرخه ای از روند یک سری زمانی را مستقل از مؤلفه های فصلی آن تحلیل کنیم. مؤلفه فصلی بخشی از یک سری زمانی است که در آن داده ها تغییرات منظم و قابل پیش بینی را که منطبق بر فواصل زمانی تقویمی منظم و دارای الگوی تکراری (مانند ماه ها یا سال مالی) است، تجربه می کنند.

در نمودار ۲ و ۳ وضعیت شاخص مدیران خرید (شامخ) کل اقتصاد به تفکیک مولفه‌های اصلی و کمکی به صورت تعدیل فصلی نشده و تعدیل فصلی شده گزارش شده است.

نمودار (۲): وضعیت مولفه‌های شامخ کل اقتصاد در سه ماه منتهی به آذر ماه ۱۴۰۴ (تعدیل فصلی نشده)

منبع: مرکز پژوهش و بررسی‌های اتاق بازرگانی صنایع، معادن و کشاورزی اصفهان بر اساس داده‌های اتاق ایران

بر اساس نمودار ۳ که در صفحه بعد ملاحظه می‌شود

بررسی شامخ آذر ۱۴۰۴ در مقایسه با آبان و مهر نشان می‌دهد شامخ کل اقتصاد در آذرماه با ثبت عدد ۴۸.۹ نسبت به آبان (۴۶.۶) و مهر (۴۷.۴) بهبود نسبی داشته است، اما همچنان زیر مرز ۵۰ باقی مانده و بیانگر تداوم رکود در اقتصاد است. این بهبود عمدتاً ناشی از افزایش قابل توجه مؤلفه «میزان سفارشات جدید مشتریان» و ورود مؤلفه «میزان فروش کالا و خدمات» به محدوده انبساطی است که نشانه‌ای از تحریک نسبی تقاضا در پایان پاییز محسوب می‌شود. در مقابل، سطح پایین مؤلفه «موجودی مواد اولیه یا لوازم خریداری شده» و افزایش شدید قیمت مواد اولیه همچنان فشار سمت عرضه را بالا نگه داشته و مانع بازگشت کامل تولید به فاز رونق شده است. کاهش شدید میزان مؤلفه «انتظارات در مورد میزان فعالیت اقتصادی در ماه آینده» نیز نشان می‌دهد بنگاه‌ها با وجود بهبود جاری، نسبت به پایداری این روند در ماه‌های آینده با احتیاط رفتار می‌کنند. افزایش قیمت‌ها، با وجود تداوم رکود نشان از سایه سنگین رکود تورمی بر اقتصاد ایران می‌باشد.

نمودار (۳): وضعیت مولفه‌های شاخص کل اقتصاد در سه ماه منتهی به آذر ماه ۱۴۰۴ (تعدیل فصلی شده)

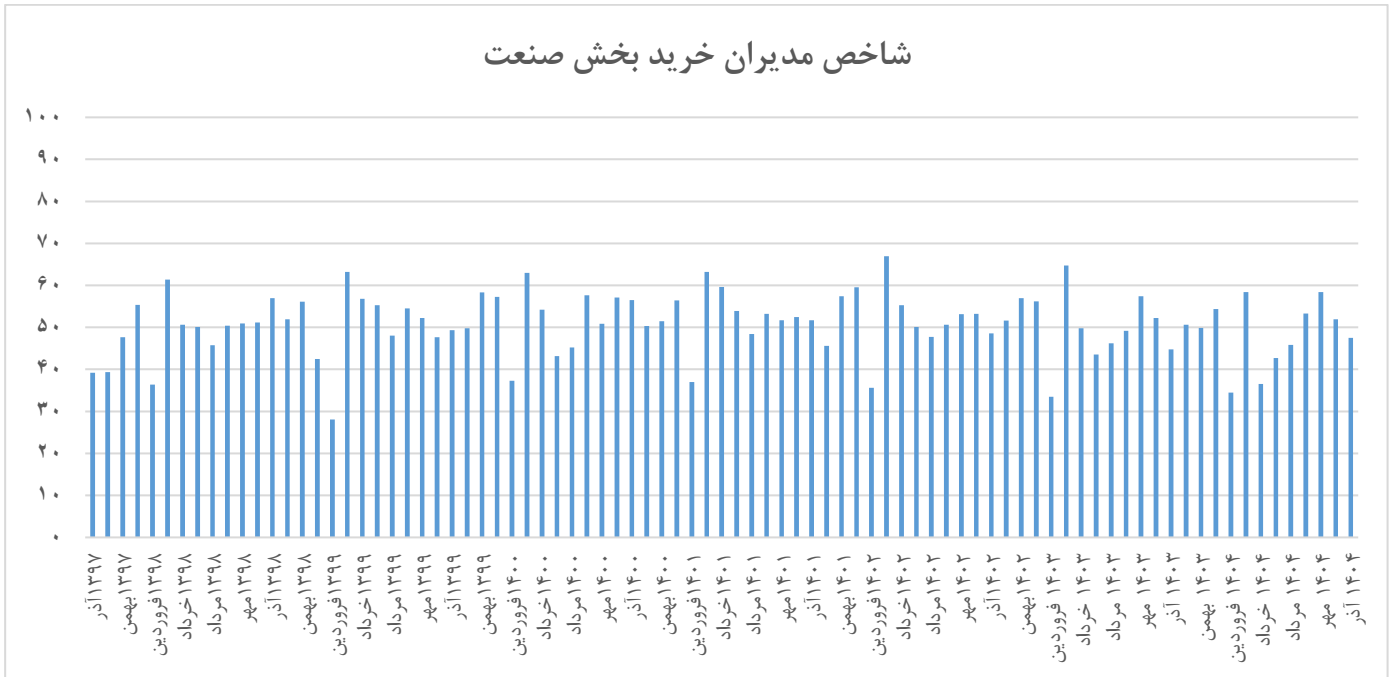
منبع: مرکز پژوهش و بررسی‌های اتاق بازرگانی صنایع، معادن و کشاورزی اصفهان بر اساس داده‌های اتاق ایران

۲- بررسی شاخص بخش صنعت در ۸۴ ماهه منتهی به آذر ماه ۱۴۰۴

وضعیت شاخص مدیران خرید بخش صنعت (تعدیل فصلی نشده) از آذر ۱۳۹۷ تا آذر ۱۴۰۴ در نمودار (۴) گزارش شده است. بر اساس این نمودار میانگین عدد شاخص در ایران طی این بازه زمانی برابر ۴۳.۳۵ بوده است که در وضعیت رکود قرار دارد.

نمودار (۴): وضعیت شاخص مدیران خرید (شاخص) بخش صنعت از آذر ۱۳۹۷ تا آذر ۱۴۰۴ (تعدیل فصلی نشده)

منبع: مرکز پژوهش و بررسی‌های اتاق بازرگانی صنایع، معادن و کشاورزی اصفهان بر اساس داده‌های اتاق ایران

جدول (۴) که در صفحه بعد ملاحظه می‌شود نتایج آخرین نظرسنجی انجام شده در خصوص شاخص مدیران خرید (شاخص) در بخش صنعت را نشان می‌دهد. شاخص مدیران خرید در این بخش در آذر ماه ۱۴۰۴، معادل ۴۷.۵ محاسبه شده است. پس از تعدیل فصلی برای آذر ماه ۱۴۰۴ معادل ۴۹.۹ برآورد شده است و نسبت به ماه گذشته تغییری نداشته و همچنان در محدوده رکود قرار دارد.

در محاسبه شاخص مدیران خرید بخش صنعت ۱۲ مؤلفه میزان تولید محصولات، میزان سفارشات جدید مشتریان، سرعت انجام و تحویل سفارش، موجودی مواد اولیه خریداری شده، میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی، قیمت خرید مواد اولیه، موجودی محصول نهایی در انبار، میزان صادرات کالا، قیمت محصولات تولیدشده، مصرف حامل‌های انرژی، میزان فروش محصولات و انتظارات تولید در ماه آینده مورد توجه قرار گرفته است.

جدول (۴): شاخص مدیران خرید (شامخ) بخش صنعت در سه ماه منتهی به آذر ماه ۱۴۰۴

تعدیل فصلی شده			تعدیل فصلی نشده			شاخص	
آذر ۱۴۰۴	آبان ۱۴۰۴	مهر ۱۴۰۴	آذر ۱۴۰۴	آبان ۱۴۰۴	مهر ۱۴۰۴		
۴۹.۹	۴۹.۹	۵۳.۴	۴۷.۵	۵۱.۹	۵۸.۴	شامخ کل صنعت	مؤلفه های اصلی
۵۰.۷	۵۰.۱	۵۴.۰	۴۸.۸	۵۳.۷	۶۲.۴	میزان تولید محصولات	
۵۲.۶	۵۰.۳	۵۷.۸	۵۰.۶	۵۱.۳	۶۲.۶	میزان سفارشات جدید مشتریان	
۵۳.۳	۵۳.۵	۵۶.۰	۵۱.۷	۵۵.۲	۶۰.۲	سرعت انجام و تحویل سفارش	
۴۱.۵	۴۵.۴	۴۳.۹	۳۵.۳	۴۶.۴	۴۴.۸	موجودی مواد اولیه خریداری شده	
۴۶.۸	۴۸.۴	۴۸.۹	۴۴.۳	۵۰.۷	۵۲.۷	میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی	
۷۸.۵	۷۷.۳	۷۷.۳	۹۱.۱	۸۵.۹	۸۷.۴	قیمت خرید مواد اولیه	مؤلفه های کمکی
۴۳.۶	۵۰.۳	۴۷.۸	۴۴.۵	۵۱.۵	۵۰.۵	موجودی محصول نهایی در انبار	
۴۵.۸	۴۵.۹	۴۷.۸	۴۴.۷	۴۶.۰	۴۷.۷	میزان صادرات کالا	
۶۸.۴	۷۰.۰	۶۷.۳	۶۸.۴	۷۰.۰	۶۷.۳	قیمت محصولات تولید شده	
۵۴.۸	۵۱.۸	۵۰.۶	۵۸.۳	۵۷.۴	۵۲.۵	مصرف حامل‌های انرژی	
۴۸.۴	۴۶.۲	۵۵.۲	۴۶.۴	۴۷.۵	۶۲.۰	میزان فروش محصولات	
۵۲.۴	۵۸.۱	۶۰.۵	۴۷.۸	۵۷.۶	۶۲.۲	انتظارات تولید در ماه آینده	

منبع: مرکز پژوهش و بررسی‌های اتاق بازرگانی صنایع، معادن و کشاورزی اصفهان بر اساس داده‌های اتاق ایران

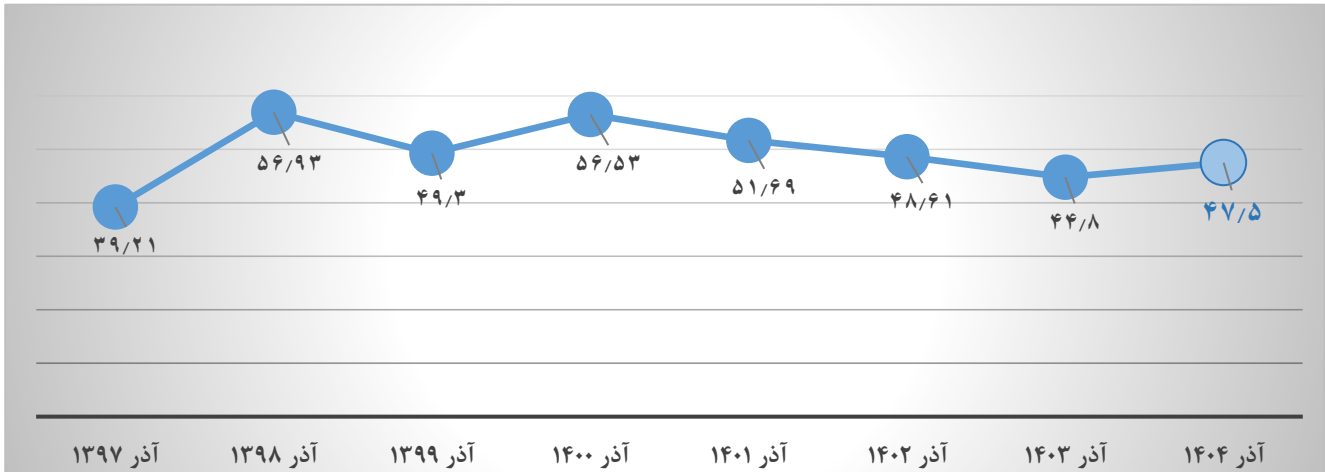
بر اساس نمودار (۵) که در صفحه بعد ملاحظه می‌شود

بررسی روند شامخ صنعت (تعدیل فصلی نشده) در بازه آذر ۱۳۹۷ تا آذر ۱۴۰۴ نشان می‌دهد که این شاخص طی سال‌های اخیر رفتاری نوسانی و ناپایدار داشته است. پس از ثبت کمترین مقدار در آذر ۱۳۹۷ (رکود عمیق)، صنعت در سال‌های ۱۳۹۸ و ۱۴۰۰ دو دوره بهبود کوتاه‌مدت و مقطعی را تجربه کرده و به بالای مرز ۵۰ وارد شده است. با این حال، از آذر ۱۴۰۱ به بعد، شاخص وارد مسیر فرسایشی و نزولی شده و در سال‌های ۱۴۰۲ و ۱۴۰۳ به‌طور معنادار در شرایط رکودی قرار گرفته است. هرچند در آذر ۱۴۰۴

نشانه‌هایی از ترمیم نسبی فعالیت‌های صنعتی نسبت به سال قبل مشاهده می‌شود، اما باقی‌ماندن شاخص زیر مرز ۵۰ نشان می‌دهد که این بهبود هنوز شکننده و ناپایدار بوده و صنعت با محدودیت‌های ساختاری و تقاضای ضعیف مواجه است. در مجموع، مقایسه این سری زمانی حاکی از آن است که شامخ صنعت بیش از آنکه وارد فاز رشد پایدار شود، درگیر چرخه‌های کوتاه‌مدت خروج و بازگشت به رکود بوده است.

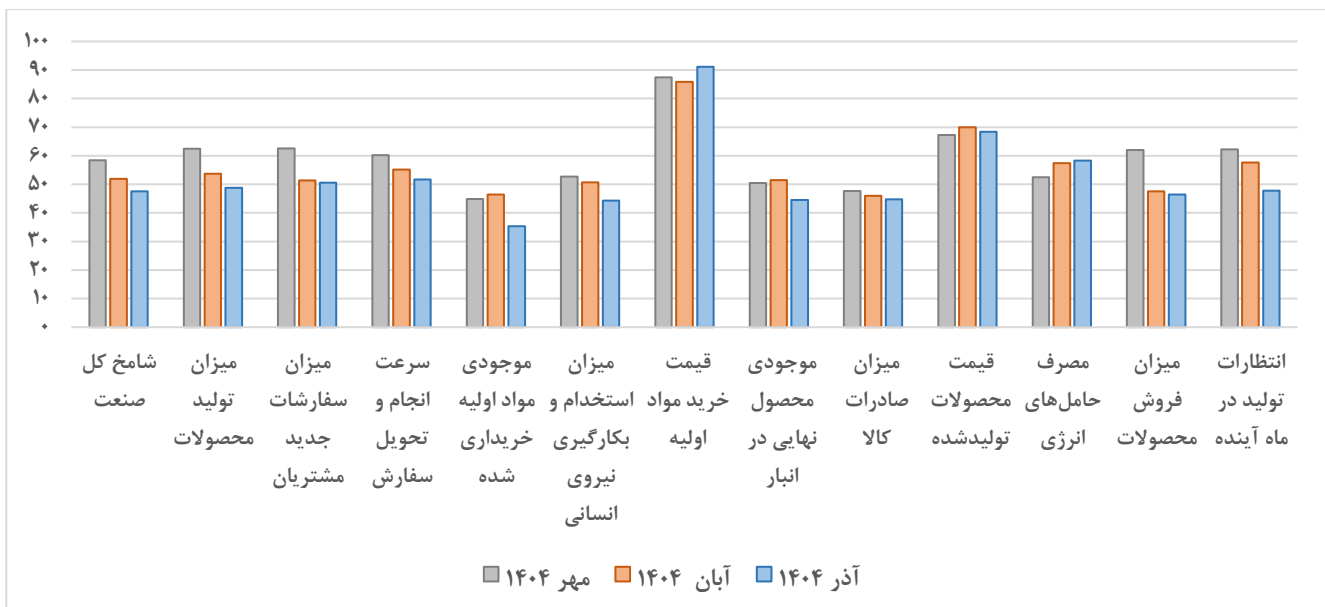
نمودار (۵): وضعیت شاخص مدیران خرید بخش صنعت در آذر ماه طی سال‌های ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۴ (تعدیل فصلی نشده)

منبع: مرکز پژوهش و بررسی‌های اتاق بازرگانی صنایع، معادن و کشاورزی اصفهان بر اساس داده‌های اتاق ایران

در نمودار ۶ و ۷ وضعیت شاخص مدیران خرید (شامخ) بخش صنعت به تفکیک مؤلفه‌های اصلی و کمکی به صورت تعدیل فصلی نشده و تعدیل فصلی شده گزارش شده است.

نمودار (۶): وضعیت مؤلفه‌های شامخ بخش صنعت در سه ماه منتهی به آذر ماه ۱۴۰۴ (تعدیل فصلی نشده)

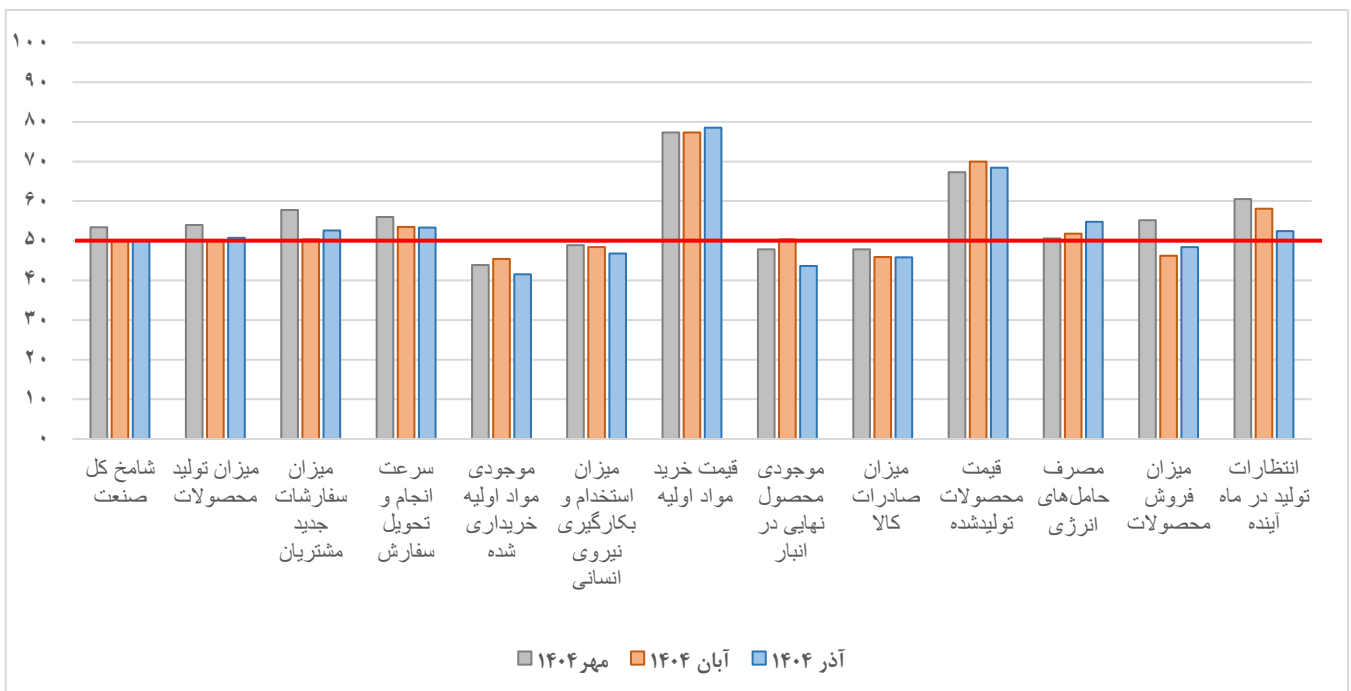
منبع: مرکز پژوهش و بررسی‌های اتاق بازرگانی صنایع، معادن و کشاورزی اصفهان بر اساس داده‌های اتاق ایران

بر اساس نمودار ۷

بررسی روند مؤلفه‌های اصلی و کمکی شامخ صنعت طی ماه‌های مهر تا آذر ۱۴۰۴ نشان می‌دهد که در آذر ماه، شامخ کل صنعت با ثبت ۴۹.۹ برای دومین ماه متوالی در محدوده رکودی تثبیت شده و این در حالی است که در مهر (۵۳.۴) صنعت در وضعیت رونق نسبی قرار داشت. مقایسه مؤلفه‌ها نشان می‌دهد اگرچه نسبت به آبان، بهبودهای محدودی در مؤلفه‌های «میزان تولید محصولات»، «میزان سفارشات جدید مشتریان» و «میزان فروش محصولات» مشاهده می‌شود، اما این بهبودها ناکافی بوده و نتوانسته‌اند شاخص کل را به بالای مرز ۵۰ بازگردانند. در مقابل، افت مؤلفه «موجودی مواد اولیه خریداری شده»، کاهش «میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی»، تداوم ضعف «میزان صادرات کالا» و از طرفی سطوح بالای «قیمت خرید مواد اولیه» نشان می‌دهد فشار هزینه‌ای و محدودیت نهاده‌ها همچنان مانع خروج صنعت از رکود است. به طور کلی، تصویر آذرماه حاکی از ایستایی صنعت در وضعیت رکودی و عدم شکل‌گیری نیروی پیشران مؤثر برای بازگشت به رونق نسبت به مهرماه است. به بیان فنی‌تر، صنعت ایران در رکود تورمی قرار دارد.

نمودار (۷): وضعیت مؤلفه‌های شامخ بخش صنعت در سه ماه منتهی به آذر ماه ۱۴۰۴ (تعدیل فصلی شده)

منبع: مرکز پژوهش و بررسی‌های اتاق بازرگانی صنایع، معادن و کشاورزی اصفهان بر اساس داده‌های اتاق ایران

۳- وضعیت شاخص مدیران خرید در زیر بخش‌های صنعت

وضعیت شاخص مدیران خرید در زیر بخش‌های صنعت (تعدیل فصلی شده) در تاریخ آذر ماه ۱۴۰۴ بر اساس مولفه‌های ۱۲گانه در جدول (۵) گزارش شده است.

جدول (۵): شاخص مدیران خرید (شامخ) زیربخش‌های صنعت آذر ماه ۱۴۰۴ (تعدیل فصلی شده)

شاخص	صنایع غذایی	صنایع نساجی	پوشاک و چرم	چوب، کاغذ و مبلمان	صنایع فراورده‌های نفت و گاز	صنایع شیمیایی	صنایع لاستیک و پلاستیک	صنایع کانی غیر فلزی	صنایع فلزی	ماشین سازی و لوازم خانگی	وسایل نقلیه و قطعات وابسته	سایر صنایع
شامخ کل فعالیت	۴۳.۶	۵۵.۷	۳۸.۳	۴۹.۱	۴۷.۸	۵۱.۵	۵۳.۴	۴۸.۰	۴۶.۳	۵۲.۱	۵۵.۶	۴۳.۹
مقدار تولید محصولات	۴۴.۴	۶۶.۲	۳۴.۸	۴۷.۰	۴۳.۲	۵۱.۸	۴۵.۶	۴۸.۹	۵۰.۴	۵۲.۹	۵۶.۲	۳۹.۹
میزان سفارشات جدید	۴۴.۳	۵۸.۹	۳۷.۲	۴۸.۳	۵۰.۵	۵۳.۸	۵۷.۲	۵۴.۷	۴۹.۹	۵۸.۷	۵۹.۲	۵۲.۰
سرعت انجام و تحویل سفارش	۴۶.۹	۵۵.۸	۵۳.۷	۵۷.۰	۵۴.۱	۵۳.۹	۶۴.۳	۵۰.۵	۵۱.۱	۵۸.۱	۵۷.۰	۴۴.۴
موجودی مواد اولیه	۲۷.۷	۲۳.۱	۲۶.۹	۵۲.۵	۳۷.۵	۴۳.۵	۴۴.۷	۳۶.۴	۳۵.۹	۲۹.۵	۴۱.۵	۱۲.۵
میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی	۴۷.۰	۵۳.۸	۳۸.۴	۴۵.۳	۵۰.۰	۵۰.۰	۵۳.۶	۴۰.۹	۳۷.۲	۴۷.۹	۵۵.۴	۵۲.۱
قیمت خرید مواد اولیه	۸۱.۰	۱۰۰	۱۰۰	۹۰.۶	۷۵.۰	۷۹.۱	۸۹.۳	۹۰.۹	۷۶.۱	۷۹.۶	۸۹.۳	۷۵.۰
موجودی محصول نهایی در انبار	۴۶.۳	۵۰.۰	۴۲.۳	۳۷.۵	۵۰.۰	۴۰.۹	۶۷.۹	۴۰.۹	۴۴.۸	۵۰.۰	۴۲.۸	۳۱.۳
میزان صادرات کالا	۴۳.۷	۵۰.۰	۲۶.۹	۴۳.۹	۵۰.۹	۴۶.۴	۴۷.۸	۴۸.۱	۵۰.۲	۴۳.۲	۵۰.۰	۵۰.۰
قیمت محصولات تولیدشده	۶۶.۷	۸۴.۵	۷۶.۹	۸۷.۵	۷۵.۰	۷۰.۵	۷۸.۶	۵۸.۱	۶۰.۴	۷۷.۳	۵۸.۹	۵۴.۷
مصرف حامل‌های انرژی	۵۲.۵	۵۳.۳	۴۵.۹	۶۶.۷	۵۰.۷	۵۸.۵	۶۰.۳	۴۰.۳	۴۹.۳	۶۱.۲	۶۱.۰	۵۷.۹
میزان فروش محصولات	۴۳.۳	۶۳.۰	۵۰.۷	۳۷.۲	۳۸.۰	۵۱.۳	۵۳.۶	۴۲.۹	۴۴.۱	۵۷.۰	۵۲.۶	۳۳.۲
انتظارات تولید در ماه آینده	۴۴.۶	۷۶.۲	۲۷.۱	۵۷.۳	۴۰.۵	۵۳.۸	۵۴.۸	۶۲.۴	۴۲.۷	۵۹.۲	۵۶.۳	۲۷.۵

منبع: مرکز پژوهش و بررسی‌های اتاق بازرگانی صنایع، معادن و کشاورزی اصفهان بر اساس داده‌های اتاق ایران

جدول (۶): رتبه بندی شامخ زیربخش های صنعت آذر ماه ۱۴۰۴ (تعدیل فصلی شده)

وضعیت شامخ در زیر بخش های صنعت (تعدیل فصلی شده) در آذر ماه ۱۴۰۴				
مقدار شاخص	بدترین رتبه	مقدار شاخص	بهترین رتبه	مولفه ها
۳۸.۳	پوشاک و چرم	۵۵.۷	صنایع نساجی	شامخ کل فعالیت
۳۴.۸	پوشاک و چرم	۶۶.۲	صنایع نساجی	مقدار تولید محصولات
۳۷.۲	پوشاک و چرم	۵۹.۲	وسایل نقلیه و قطعات وابسته	میزان سفارشات جدید
۴۶.۹	صنایع غذایی	۶۴.۳	صنایع لاستیک و پلاستیک	سرعت انجام و تحویل سفارش
۲۳.۱	صنایع نساجی	۵۲.۵	چوب، کاغذ و مبلمان	موجودی مواد اولیه
۳۷.۲	صنایع فلزی	۵۵.۴	وسایل نقلیه و قطعات وابسته	میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی
۷۵.۰	صنایع فرآورده های نفت و گاز	۱۰۰	صنایع نساجی، پوشاک و چرم	قیمت خرید مواد اولیه
۳۷.۵	چوب، کاغذ و مبلمان	۶۷.۹	صنایع لاستیک و پلاستیک	موجودی محصول نهایی در انبار
۲۶.۹	پوشاک و چرم	۵۰.۹	صنایع فرآورده های نفت و گاز	میزان صادرات کالا
۵۸.۱	صنایع کانی غیر فلزی	۸۷.۵	چوب، کاغذ و مبلمان	قیمت محصولات تولیدشده
۴۰.۳	صنایع کانی غیر فلزی	۶۶.۷	چوب، کاغذ و مبلمان	مصرف حامل های انرژی
۳۷.۲	چوب، کاغذ و مبلمان	۶۳.۰	صنایع نساجی	میزان فروش محصولات
۲۷.۱	پوشاک و چرم	۷۶.۲	صنایع نساجی	انتظارات تولید در ماه آینده

منبع: مرکز پژوهش و بررسی های اتاق بازرگانی صنایع، معادن و کشاورزی اصفهان بر اساس داده های اتاق ایران

بررسی داده‌های جداول (۵) و (۶) شامخ زیربخش‌های صنعت در آذر ۱۴۰۴

بررسی شامخ زیربخش‌های صنعت در آذر ۱۴۰۴ نشان‌دهنده ناهمگنی شدید عملکرد صنعتی و شکاف معنادار میان صنایع پیشرو و صنایع در رکود است. در این ماه، صنایع نساجی، وسایل نقلیه و قطعات وابسته، و ماشین‌سازی و لوازم خانگی در زمره زیربخش‌های نسبتاً فعال قرار گرفته‌اند، در حالی که پوشاک و چرم، صنایع غذایی با رکود عمیق‌تری مواجه بوده‌اند.

از منظر شامخ کل فعالیت، صنایع نساجی با شاخص ۵۵.۷ در جایگاه نخست قرار دارد که هم‌زمان با سطح بالای تولید محصول، میزان فروش، و انتظارات مثبت تولید در ماه آینده همراه شده و نشان‌دهنده پویایی نسبی این زیربخش است. در مقابل، پوشاک و چرم با ثبت عدد ۳۸.۳ ضعیف‌ترین عملکرد را داشته و تقریباً در تمامی مؤلفه‌های کلیدی شامل میزان تولید، سفارشات جدید، میزان صادرات کالا و انتظارات آتی در وضعیت نامطلوب قرار گرفته است.

در بعد تقاضا و بازار فروش، زیربخش وسایل نقلیه و قطعات وابسته عملکرد بهتری نسبت به سایر صنایع داشته، به طوری که بالاترین مقدار سفارشات جدید، استخدام نیروی انسانی را ثبت کرده است. این موضوع نشان می‌دهد بخشی از تقاضای مؤثر صنعتی همچنان در صنایع وابسته به حمل‌ونقل متمرکز است. در مقابل، صنایعی مانند چوب، کاغذ و مبلمان و صنایع غذایی علی‌رغم برخی بهبودهای مقطعی، در فروش نهایی و گردش بازار با ضعف جدی روبه‌رو هستند.

از منظر عرضه و نهاده‌ها، تقریباً تمامی زیربخش‌ها با کمبود موجودی مواد اولیه مواجه‌اند، به‌ویژه صنایع نساجی، پوشاک و چرم، و صنایع غذایی که مؤلفه موجودی مواد اولیه آن‌ها به سطوح بسیار پایین رسیده است. هم‌زمان، مؤلفه قیمت خرید مواد اولیه در اغلب صنایع در سطوح بسیار بالا (۷۵ تا ۱۰۰) قرار دارد که نشان‌دهنده فشار شدید هزینه‌ای و کاهش حاشیه سود تولیدکنندگان است.

در حوزه انتظارات تولید در ماه آینده، شکاف انتظارات بسیار معنادار است، صنایع نساجی، صنایع کانی غیرفلزی و ماشین‌سازی و لوازم خانگی انتظارات نسبتاً مثبتی دارند، در حالی که پوشاک و چرم با انتظارات بسیار ضعیف، چشم‌انداز تداوم رکود را منعکس می‌کنند. این تفاوت انتظارات بیانگر آن است که رکود صنعتی در آذر ۱۴۰۴ یکسان و همگن نیست، بلکه به شدت به ساختار بازار و سطح تقاضای هر زیربخش وابسته است.

در مجموع، تصویر شامخ زیربخش‌های صنعت در آذر ۱۴۰۴ حاکی از آن است که صنعت کشور در شرایط رکود قرار دارد. با این توضیح که تنها برخی زیربخش‌ها با تکیه بر تقاضای نسبی یا مزیت‌های ساختاری توانسته‌اند بالای مرز ۵۰ باقی بمانند، در حالی که بخش قابل توجهی از صنایع با رکود عمیق، فشار هزینه‌ای بالا و ضعف انتظارات تولید مواجهند. تداوم این وضعیت می‌تواند به تعمیق شکاف میان صنایع پیشرو و صنایع در معرض فرسایش منجر شود.

پیامی که شکاف معنادار در انتظارات تولید ماه آینده دارد این است که زیربخش‌هایی که امروز تقاضا و فروش فعال‌تری دارند، همچنان چشم‌انداز محتاطانه اما مثبت‌تری ترسیم می‌کنند. در مقابل، صنایع دارای انتظارات ضعیف عملاً در حال آماده‌شدن برای تداوم رکود هستند، نه خروج از آن.

در شرایط فعلی، بقای بنگاه‌ها بیش از آنکه به افزایش تولید وابسته باشد، به مدیریت نقدینگی، تمرکز بر بازارهای دارای تقاضای واقعی و پرهیز از انباشت موجودی محصول گره خورده است. صنایع پیشرو نشانه‌هایی از «تاب‌آوری فعال» دارند و سایر صنایع، در صورت عدم اصلاح مسیر، با ریسک تعمیق رکود مواجه خواهند بود.